

Adómentes online folyóiratokat a könyvtáraknak

Az Egyesült Királyságban néhány nagy tekintélyű szakember azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy a könyvtáraknak ne kelljen általános forgalmi adót fizetni a folyóirat-előfizetések után. A jelenlegi rendszer – úgy tűnik – a hangoztatott szándékkal ellentétben nem támogatja a digitális publikációk terjedését. A Cambridge-i Egyetem könyvtárosa elmondta, hogy évi 450 ezer fontot fizetnek a ScienceDirect használatáért, amely egyaránt tartalmaz nyomtatott és elektronikus kiadványokat. Szeretnék áttérni a teljesen elektronikus környezetre, ez azonban 100 ezer fonttal lenne drágább, aminek a nagy részét az áfa teszi ki.

Hasonló szellemben nyilatkozott a Hertfordshire-i egyetem oktatási és információszolgáltatási dékánja is. Náluk a folyóiratok előfizetésekor fizetett általános forgalmi adó 100 ezer font, ami a teljes információellátási költségvetésük 5%-a. Bár az ügy érdekében számos szervezet több fórumon (pl. az Európai Parlamentben) is próbált lobbizni, ez ideig nem sikerült eredményt elérniük.

//Information World Review, 202. sz. 2004. május,
<http://www.iwr.co.uk/IWR/1155227/>

(Z. D.)

Az Elsevier gondjai

- A *Kaliforniai Egyetem* az Elsevier egyik legnagyobb ügyfele. Könyvtárak beszerzési költségvetése azonban nem tudja követni az emelkedő folyóiratárakat. Ha az Elsevierrel folyó tárgyalások nem vezetnek eredményre, az egyetem elveszítheti hozzáférését az 1100 folyóiratcímeket tartalmazó *Science Direct Online* adatbázishoz. A Kaliforniai Egyetem vezetése azt tanácsolja: az intézmény döntéshozói fontolják meg, hogy mely folyóiratokat lehet nélkülözni, illetve nem kellene-e felbontani a kiadóval a kapcsolatot, amely a cikkek közzétételére, lektorálására, szerkesztői bizottsági tagságára vonatkozik.

- A *Harvard Egyetem* is vonakodik többéves szerződést kötni az Elsevierrel. Ennek oka elsősorban a rugalmatlan „kapcsolt áru rendszer”, és az, hogy folyóiratot lemondani csak súlyos büntetés ellenében lehet.
- Gazdasági elemzők az Elseviert fenyegető veszélyre hívták fel a figyelmet a *Public Library of Science* új biológiai folyóiratának piaci megjelenésekor. A nyomtatott folyóiratoknak komoly versenytársai lehetnek a csak online elérhető, szabadon hozzáférhető folyóiratok. A kutató és oktatási intézmények jelentős költséget takaríthatnak meg, ha ezekben publikálnak, ráadásul a szerzők ismertségét is növelheti, ha többekhez jutnak el tanulmányaik. Elemzők mintegy 50% esélyt látnak arra, hogy tíz év múlva a hagyományos terjesztők – bár megőrzik piaci részesedésüket – sokkal olcsóbban lesznek kénytelenek értékesíteni a kiadványokat.

//Library Hi Tech News, 21. köt. 1. sz. 2004. p. 36./

(Z. D.)

BioMed Central a szabad hozzáférés ellenéveiről

Az Egyesült Királyságban a szabad hozzáférésű folyóiratok terén piacvezető *BioMed Central* kiadó visszavágott az angol alsóház tudományos lapkiadást vizsgáló bizottságában felröppent kijelentésekre, „mítoszoknak” nevezve őket. A cég többek közt cáfolta a Királyi Természettudományos Akadémia kijelentését, mely szerint a szabad hozzáférés miatt csökkenni fog a kutatási alap, mivel szerintük a pénz a könyvtárak finanszírozása helyett a kutatási költségvetéshez kerül. A szabad hozzáférés támogatói azt hangoztatták, hogy a hagyományos rendszer megöli a versenyt, és monopolhelyzetet teremt.

A tizenegy pontba szedett „mítoszok” részletes cáfolata letölthető a BioMed Central honlapjáról: <http://www.biomedcentral.com/openaccess/inquiry/myths.pdf>

Information World Review, 201. sz. 2004. április,
<http://iwr.co.uk/IWR/1154154>

The Scitech Library Questions, 2004. március 23.
<http://stlq.info/archives/001339.html/>

(Z. D.)

A BIOSIS Previews 3.0 változata

A Thomson ISI bejelentette a *BIOSIS Previews 3.0* változatának megjelenését. A legutóbbi termékfrissítés kiemelkedő eredménye az 1969–1992 közötti időszakból 9 millió CAS Registry Number (a vegyületek nemzetközi azonosítója) feldolgozása, és több mint 6300 sorozati adazonosító szám bevitele az adatbázisba. Ezenkívül a BIOSIS Major Conceptsszel felülvizsgálták az adatbázisban minden egyes rekordot azért, hogy javítsák a keresési eredményeket. Így teljesebb lett az osztályozási adat (taxonomic data), újra azonosították a Medical Subject Headings (MeSH) betegségekhez vonatkozó kulcsszavait és a Biosystematic kódokat, bővítették a szabadalmi indexelést.

A meglévő fő szakterületi indexek közötti mozgás további fejlesztések része lesz:

- keresési segédleteket készítenek a szervezetek osztályozó kódjaihoz (Organism classifiers), a fő fogalmakhoz (Major Concepts) és a fogalomkódokhoz (Concept Codes);
- minden szakterületi mutatóhoz önálló keresőmezőket rendelnek;
- a megújult teljes rekordokba a táblázatok is bekerülnek.

A BIOSIS Previews azáltal, hogy az ISI/Web of Knowledge felületén érhető el, hatékony keresési és csatolási lehetőségekhez jut: a felhasználók közvetlenül használhatják a cikkek teljes szövegét, a hivatkozásokat, az idézett időpontokat és a Web of Science-en belüli vonatkozó rekordokat. Így a világ mintegy 8700 elismert tudományos folyóiratának élő és visszamenőleges, több szakterületet átfogó információit kereshetik, közvetlenül elérhetik a Proceedings és a Current Content Connect adatbázisokat is.

További információ: www.thomsonisi.com/products/specialcontent/biosis

ISINET-sajtóközlemény, 2004. május 4. <http://www.isinet.com/press/2004/8224818/>

(J. É.)

Bővül a Dialog eLinks

A Dialog – a Thomson online információszolgáltatással és összetett információs megoldásokkal foglalkozó cége – kibővítette *Dialog eLinks* szolgáltatását. Ezzel elősegítette, hogy a Dialog és Dialog DataStar szolgáltatásokból is kényelmesebben lehessen elérni elektronikus folyóiratokat és más digitális dokumentumokat. A korábbi megoldásoknak (a Dialognál az „e-Journal Linking”, a Dialog DataStarnál a „Starlinks”) nem voltak kiegészítő szolgáltatásai, és nem voltak összefogva egységes kínálatá.

A Dialog eLinks segítségével 32 új (mezőgazdasági, orvostudományi, kémiai, közgazdaságtudományi, geológiai, matematikai stb.) adatbázis érhető el, s ezáltal az ugrópontokon hozzáférhető Dialog adatbázisok száma hatvanra emelkedett. Összesen 147 kiadó több mint 11 200 folyóirata, konferenciakiadványa és más kutatási forrásanyag érhető el ily módon. Az információs szakemberek számára tervezett eLinket az irányított kereséssel mindenki tudja használni a Dialognál és a DataStarnál előfizetett elektronikus folyóiratok elérésére. Az indexekben és kivonatokban folytatott keresés után könnyen át lehet lépni az idézett cikk, konferenciaanyag stb. teljes szövegét tartalmazó adatbázisba. Az elektronikus kapcsolatok a Dialogtól a különböző intézmények által működtetett könyvtárakhoz, vagy a kiadói weboldalakhoz vezetnek.

További információ: <http://www.dialog.com/products/ejournal>, <http://www.thomson.com>

Dialog-sajtóközlemény, 2004. április 14. http://www.dialog.com/pressroom/2004/elinks_041404.shtml
EContentmag.com, 2004. április 16. <http://www.econtentmag.com/Articles/ArticleReader.aspx?ArticleID=6400&CategoryID=10/>

(Z. D.)

A Thomson Derwent gyorsabban szolgáltat szabadalmi információt

A Thomson Derwent (a Thomson Corporation üzletága) legújabb fejlesztése, hogy a felhasználók számára olyan gyorsan szolgáltat információt, amilyen gyorsan csak lehet a *Derwent World Patent Index (DWPI)* és a *DWPI First View* felülete-